Betimleme ve Öyküleyici Paragraf

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Betimleme paragrafı:** Bir kişi, varlık, mekân, olay ya da durumun ayırt edici özelliklerini okuyucunun zihninde canlandıracak şekilde anlatan paragraftır. Amaç, anlatılanı gözümüzün önüne getirmektir.
- **Duyulardan yararlanma:** Betimlemede görme, işitme, dokunma, koklama ve tat alma duyularıyla algılanan ayrıntılara yer verilir: "gıcırdayan kapı" (işitme), "yumuşacık halı" (dokunma).
- **Kişi betimlemesi:** Kişinin dış görünüşü (boy, saç, göz, giyim) ve karakter özellikleri (cömert, sabırlı, meraklı) anlatılır.
- **Öyküleyici paragraf:** Bir olayın kişi, yer ve zaman unsurları çerçevesinde belirli bir oluş sırasına göre anlatıldığı paragraftır. Amaç, olayı akıcı biçimde aktarıp okuyucunun olayın gelişimini izlemesini sağlamaktır.
- **Olay sırası:** Öyküleyici paragrafta olaylar sırayla anlatılır. "önce, sonra, ardından, o sırada, en sonunda" gibi ifadeler olay sırasını gösterir.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Köyün girişindeki değirmen, yosun tutmuş taş duvarlarıyla yüzyıllardır ayakta duruyordu. Ahşap çarkı, derenin serin suyunda gıcırdayarak dönüyordu. İçeri girince burnuma taze un kokusu geldi. Bembeyaz tozun kapladığı pencereden süzülen ışık, yerdeki çuvalları altın rengine boyuyordu.

Bu paragraf hangi tür paragraftır?

A) Öyküleyici paragraf B) Tartışma paragrafı C) Betimleme paragrafı D) Mektup

2 1. sorudaki paragrafta **koklama** ve **işitme** duyusuyla ilgili ayrıntıları yazınız.

3 Geçen pazar sabahı kardeşimle birlikte parka gittik. Salıncakta sallanırken kardeşimin ayakkabısının teki havaya fırladı ve çalıların arasına düştü. Önce çok güldük, sonra ayakkabıyı aramaya başladık. Yarım saat sonra ayakkabıyı bir kirpinin yanında bulduk. Kirpiyi korkutmamak için sessizce ayakkabıyı aldık ve eve dönerken yaşadıklarımızı annemize anlatmak için sabırsızlandık.

Bu paragrafın **kişi**, **yer** ve **zaman** unsurlarını yazınız.

4 Aşağıdaki ifadeleri ilgili duyu ile eşleştiriniz.
1) mis gibi kokan ekmek 2) kuşların cıvıltısı 3) pamuk gibi yumuşak yastık 4) mosmor gökyüzü
a) görme b) işitme c) dokunma ç) koklama

5 Doğru (D) ya da yanlış (Y) olarak işaretleyiniz.
(…) Betimleme paragrafında ayrıntılara yer verilir.
(…) Öyküleyici paragrafta olayların sırası önemli değildir.
(…) Kişi betimlemesinde karakter özellikleri de anlatılabilir.

6 "Sınıfımız" konulu bir betimleme paragrafında kullanabileceğiniz **iki görme**, **bir işitme** ayrıntısı yazınız.

7 Aşağıdaki cümlelerden hangisi bir **kişi betimlemesine** aittir?
A) Kıvırcık kumral saçları ve çilli yanaklarıyla hep gülümserdi.
B) Otobüs saat dokuzda kalktı.
C) Toplantıya herkes katıldı.
D) Ödevlerimi bitirip uyudum.

8 3. sorudaki paragrafta **olay sırasını** gösteren iki ifadeyi yazınız.

9 Aşağıdaki kelimelerden hangisi bir kişinin **karakter özelliğini** anlatır?
A) uzun boylu B) yardımsever C) mavi gözlü D) kısa saçlı

10 Aşağıdaki cümleyi **daha canlı** bir betimleme cümlesine dönüştürünüz.
"Bahçede bir ağaç vardı."

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Aşağıdaki cümleleri olay sırasına göre dizerek **öyküleyici bir paragraf** oluşturunuz.
A) Sonunda kedi yavrusunu itfaiyecilerin yardımıyla ağaçtan indirdik.
B) Okuldan dönerken bir ağacın tepesinden gelen miyavlamalar duyduk.
C) Başını kaldırınca en üst dalda titreyen küçük bir kedi yavrusu gördük.
D) Yavruyu indiremeyince itfaiyeyi aradık.

12 1. sorudaki betimleme paragrafında **değirmenin** anlatılan özelliklerinden üçünü yazınız.

13 Aşağıdaki paragraf için hangisi **söylenemez**?
"Dedemin eski kasabası, dar ve taş döşeli sokaklardan oluşuyordu. Evlerin ahşap balkonlarında saksı saksı sardunyalar vardı. Sokaklarda her akşam simitçinin tatlı sesi yankılanırdı."
A) Bir mekân betimlenmiştir.
B) Görme duyusundan yararlanılmıştır.
C) İşitme duyusundan yararlanılmıştır.
D) Olaylar sırayla anlatılmıştır.

14 Aşağıdaki kişiyi **dış görünüş** ve **karakter** özellikleriyle betimleyen iki cümle yazınız.
"Mahallemizin bakkalı Hasan Amca"

15 Öyküleyici paragraf ile betimleme paragrafı arasındaki **temel fark** nedir?
A) Öyküleyici paragrafta bir olayın gelişimi, betimlemede bir varlığın özellikleri anlatılır.
B) Betimlemede olay sırası, öyküleyicide ayrıntılı görünüş öne çıkar.
C) İkisinde de yalnızca duygular anlatılır.
D) Betimleme paragrafında kişi bulunmaz.

16 Aşağıdaki cümlelerden hangisi **tat alma** duyusuyla ilgili bir betimlemedir?
A) Denizin dalga sesi uykumu getirdi.
B) Portakalın ekşimsi tadı dilimi yaktı.
C) Kumaşın pürüzlü yüzeyi elimi acıttı.
D) Gökyüzü turuncuya boyanmıştı.

17 3. sorudaki paragrafta olayı başlatan durum nedir? Olay nasıl sonuçlanmıştır?

18 Aşağıdaki paragraftaki **boşluklara** olay sırasını gösteren uygun ifadeleri yazınız.
"..... tohumları saksıya ektik. ..... her gün düzenli olarak suladık. ..... iki hafta sonra ilk filizler topraktan başını çıkardı."

19 "Kışın ilk karı" konulu bir paragrafta **iki farklı duyuya** ait birer betimleme cümlesi yazınız ve duyuları belirtiniz.

20 Aşağıdaki paragrafta hangi unsur **eksiktir**?
"Kumsalda kardeşimle birlikte bir kumdan kale yaptık. Sonra dalgalar kalemizi yıktı. Biz de daha büyüğünü yapmaya karar verdik."
A) Kişi B) Olay C) Olay sırası D) Zaman

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Aşağıdaki iki paragrafı karşılaştırınız.
I. "Kütüphanenin yüksek tavanından sarkan avizeler, raflardaki eski kitapların deri kaplarını parlatıyordu. Havada hafif bir kâğıt ve toz kokusu vardı."
II. "Kütüphaneye girip bir masaya oturdum. Kitabımı okurken zamanın nasıl geçtiğini anlamadım. Kapanış zili çalınca aceleyle çıktım."
Hangisi betimleme, hangisi öyküleyici paragraftır? Birer gerekçe yazınız.

22 Aşağıdaki cümlelerden hangisi, öyküleyici bir paragrafın **sonuç** cümlesi olmaya en uygundur?
A) Bir sabah uyandığımda evde garip bir sessizlik vardı.
B) Kapıyı açmak için çantamı karıştırmaya başladım.
C) O günden sonra anahtarlarımı hep kapının yanındaki kutuya koydum.
D) Anahtarımı bulamayınca ne yapacağımı bilemedim.

23 Aşağıdaki betimleme paragrafında **anlatımı bozan** cümleyi bulunuz.
(1) Yaylanın yamaçları yemyeşil çimenlerle kaplıydı. (2) Uzaklardan koyunların çan sesleri geliyordu. (3) Kardeşim geçen yıl okulda resim yarışmasını kazandı. (4) Havada kekik ve nane kokusu vardı.

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

24 3. sorudaki öyküleyici paragrafa, olayın geçtiği **mekânı betimleyen** bir cümle ekleyiniz. Cümlenizin paragrafın hangi yerine uygun düşeceğini belirtiniz.

25 Aşağıdaki paragraf için hangisi **doğrudur**?
"Akşam yemeğinden sonra dedem sobanın yanındaki koltuğuna oturdu. Sobanın üstündeki çaydanlık fokur fokur kaynıyordu. Dedem gözlüklerini taktı ve bize yıllar önce köyde yaşadığı bir karlı kış gecesini anlatmaya başladı."

A) Olay anlatımı içinde betimleme cümlesine de yer verilmiştir.
B) Yalnızca betimleme yapılmıştır.
C) Zaman unsuru yoktur.
D) Kişi unsuru yoktur.

26 Aşağıdaki planı kullanarak **dört cümlelik** öyküleyici bir paragraf yazınız.
Kişi: Ela Yer: okul bahçesi Zaman: ilk kar yağdığı gün Olay: kardan adam yarışması

27 Aşağıdaki cümlelerden hangisi "sıcak bir yaz günü, kalabalık bir plaj" konulu betimleme paragrafına **uygun değildir**?

A) Kumlar güneşin altında ayaklarımızı yakıyordu.
B) Pencerenin buzlu camından dışarıdaki karlı ağaçlara baktım.
C) Havada güneş kremi ve deniz kokusu vardı.
D) Çocukların neşeli çığlıkları dalgaların sesine karışıyordu.

28 Bir öğrenci en sevdiği öğretmenini şöyle anlatmıştır: "Öğretmenim çok iyidir. Onu çok severim. O çok güzel bir insandır." Bu betimlemeyi daha **etkili** yapmak için öğrenciye iki öneri yazınız.

29 11. sorudaki olay sırasını kullanarak paragrafa **bir başlık** öneriniz ve paragrafın başına **zaman** unsurunu belirten bir ifade ekleyiniz.

30 Evinizde en sevdiğiniz köşeyi **en az üç duyudan** yararlanarak anlatan bir betimleme paragrafı yazınız (4-5 cümle).

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**